

Eva Biaudet r

Kirjallinen kysymys toimenpiteistä lakisääteisen rikostutkinnan turvaamiseksi lähisuhdeväkivaltatapauksissa

Eduskunnan puhemiehelle

Apulaisoikeuskansleri Mikko Puumalainen on poliisin lähisuhdeväkivaltaepäilyjä koskevia esitutkintoja tutkiessaan törmännyt vakaviin puutteisiin ja lainvastaisuuksiin. Puutteiden ei voida katsoa olevan vain yksittäisten poliisien vastuulla, vaan ne osoittavat, että osaamisessa ja asenteissa on vakavia rakenteellisia ongelmia. Selvityksestä käy selvästi ilmi, että tilanteen korjaamiseksi tarvitaan kiireellisiä rakenteellisia toimenpiteitä. Selvitys koskee lokakuun 2024 ja huhtikuun 2025 välistä ajanjaksoa. Yhteensä tutkittiin 65 esitutkintaa, jotka poliisi oli päättänyt lopettaa.

Näistä tapauksista 43:ssa apulaisoikeuskansleri katsoi päätösten olleen lainvastaisia muun muassa siksi, että konkreettisia merkkejä rikoksesta oli vähätelty tai jätetty huomioimatta. Useissa tapauksissa poliisi oli soveltanut lainsäädäntöä väärin päättämällä asian siksi, että asianomistaja ei vaatinut rangaistusta, vaikka lähisuhdeväkivalta on ollut virallisen syytteen alainen vuodesta 2011. Joissain tapauksissa esitutkintaa ei ollut edes aloitettu, vaikka rikoksesta oli selvää näyttöä.

Puutteet aiheuttavat merkittäviä riskejä väkivallan uhreiksi joutuneiden oikeusturvalle. Johdonmukaisten perustelujen puute on lisäksi hankaloittanut oikeudellista arviointia ja rikosten uhrien mahdollisuuksia saada asiansa käsitellyksi. Selvitys osoittaa myös, että eri alueiden poliisilaitosten välillä on huomattavia eroja, mikä tarkoittaa sitä, että rikoksen uhrin oikeudet vaihtelevat asuinpaikoittain.

Apulaisoikeuskanslerin mukaan puutteita ei voi selittää pelkästään resurssipulalla tai työn kuormittavuudella, vaan ne liittyvät useissa tapauksissa poliisissa vallitseviin asenteisiin, joiden mukaan lähisuhdeväkivaltaa ei ole arvioitu riittävän vakavasti.

Apulaisoikeuskanslerin mukaan tarvitaan rakenteellisia toimia, parempaa ohjausta ja henkilöstön koulutusta, erityisesti rikosuhrien kohtaamiseen, sukupuolittuneeseen väkivaltaan ja esitutkintalain soveltamiseen. Selvityksessä tuodaan myös esiin, että poliisihallinnossa ei ole järjestelmällisiä seurantamekanismeja, joilla varmistettaisiin se, että lähisuhdeväkivaltatapaukset käsitellään asianmukaisesti ja lainmukaisesti.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 343/2025 vp

Mihin konkreettisiin toimenpiteisiin sisäministeriö on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä sen varmistamiseksi, että poliisi jatkossa käsittelee lähisuhdeväkivaltaa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti ja rikoksen uhrin oikeuksia kunnioittavasti,

mitä erityisiä koulutuspanostuksia tehdään, jotta poliisit saisivat riittävästi koulutusta sukupuolittuneen väkivallan kohtaamiseen ja tunnistamiseen ja siihen liittyviin esitutkintavelvoitteisiin,

miten ministeriö valvoo sitä, että apulaisoikeuskanslerin selvityksessä ilmenneet puutteet korjataan ja että ne eivät toistu, ja

tarvitaanko ministerin mielestä erityisiä ohjeita tai lisäresursseja oikeusturvan parantamiseksi lähisuhdeväkivaltatapauksissa?

Helsingissä 17.10.2025

Eva Biaudet r